

Mistä ne tulivat ja miltä ne näyttivät ?

Osa 2/3 © Bob Thomas
Käännös Ika

Kuten jo ensimmäisessä osassa mainittiin (SH 2/2002), varhain 1800-luvulla korjakkien ja jukagiri-rien välillä oli runsaasti yhteydenpitoa, vähemmässä määrin taas tsuktseihin päin. Kirjoitettujen dokumenttien mukaan tällöin käytiin vilkasta kauppaa, jossa kaupankohteina oli myös koirat. Kirjat, kuten "Reindeer, Dogs & Snowshoes" (Poroja, koiria & lumikenkiä), "Tent life in Siberia" (Teltaelämää Siperiassa) ja "Siberian Klondike" antavat tästä erinomaisia esi-merkkejä.

Siperian alkuperäiskansoista tsuksien koirat pysyivät suhteellisen puhtaina, erityisesti rannikolla kaikkein eristäytyneimmissä kylissä kaukana idässä Kolyma-oelta, samoin kuin rannikon tuntumassa North-Capen luona (Wrangelin saaresta etelään). Tsuksien imago "sotaisena" kansana lisäsi heidän kykyään vastustaa ulkopuolista kontrollia ja rajoittaa sen vaikutusta tiettyyn rajaan asti. Näissä 1900-luvun alussa koillis-Siperiassa vallitsevis- ja olosuhteissa, tapahtuivat ensimmäiset dokumentoidut rotumme kantakoirien tuonnit.

Tuolloin tuotettiin useita suurempia siperialaisten koirien eräi pohjois-Amerikkaan, joista kaikki - paitsi viimeinen - Nomen alueelle, Sewardin niemimaalle. Syksyllä 1908, ensimmäisenä All Alaska Sweepstakes kilpailuvuonna, saapuivat ensimmäiset siperialaiset koirat Nomeen venäläisen turkiskauppiaan William Goosakin mukana. Hän toi ainakin 10 koiraa Anadyrin lahden alueelta Siperiasta, mikä

tarkoittaa, että koirat olivat tsuksikoirasukua. Nämä koirat kilpailivat vuonna 1909 All Alaska Sweepstakes kilpailussa tullen kolmansiksi. Ne olivat erään toisen kilpailijan, Fox Maule Ramsayn mielestä vakuuttavia. Hän olikin seuraavien Siperiantuontien takana.

Myöhäiskesällä 1909 Ramsay ja Iver Olsen ylittivät Beringin salmen ja kulkiivat Anadyr-jokea ylös Markovoon, noin 400 km sisämaahan hankkimaan koiria. Markovo sijaitsee seudulla, jossa korjakkien, jukagiri- ja tsuksien asuinalueet ovat osin päällekkäin, mikä teki kylästä hyvin merkittävän kauppakeskuksen. Ramsayn ja Olsenin hankkimien koirien lukumäärä vaihtelee eri lähteiden mukaan 40-60, emmekä koskaan tule tietämään niiden tarkkaa määrää.

Mitkä olivat näiden koirien sukujuuret? Meillä ei ole kirjoitettuja dokumentteja, mutta muutamia hyviä johtolankoja.

Markovo on melkoisen kaukana meritsuksien (koiranajaja-tsuksien) asuttamalta alueelta. Vuodenaika oli myöhäiskesää, mikä sulkee pois matkanteon koiravaljakolla. Siihen vuodenaikaan suurin osa Markovon asukkaista olisi näin ollen ollut korjakkeja ja jukagireja, mutta kuten jo ensimmäisessäkin osassa kerrottiin, näiden kansojen ja kamtsadaalien (jotka asuivat kauempana etelässä) välillä käytiin vilkasta kauppaa. Olivatko nämä koirat sitten puhtaita korjakkivai jukagirikoiria? Ehkei tähän vuodenaikaan.

Katso tarkoin Charles Johnsonin 1912 All Alaska Sweepstakes-valjakkoa – kaikki nämä koirat ovat Ramsayn tuonteja. Vertaa niitä Sakari Pälsin Kamtsatkan tutkimusretkeltä 1917-1919 ottamaan kuvaan valjakosta. Huomaa rakenteiden,

värimerkkien ja turkinlaadun samankaltaisuus. Voisi helposti tehdä yhteenvedon, että koirat näissä kahdessa valokuvassa tulevat samalta alueelta. Kamtsatkalaiset koirat ja korjakkikoirat olivat yleensä hieman jalkavampia – korkeampia kuin tsuksikoirat. Lisäksi useimmilla korjakkikoirilla oli tyypistetyt hännät, tapa jota tsuksit eivät käyttäneet. Näiden päätelmien perusteella luulisin, että suuri osa Ramsayn ja Olsenin tuonneista oli etupäässä korjakkivai kamtsadaalivai jukagirikoiren sukujuurta.

Seuraavan kerran koiria tuotiin Nomen 1911. John Johnson, yksi Fox Maule Ramsayn palkkaama ajaja ja vuoden 1910 All Alaska Sweepstakes kilpailun voittaja, matkasi Siperiaan hakemaan lisää koiria. Hän meni Itäniemen (East Cap) alueelle ja toi sieltä 14 koiraa. Itäniemi on suhteellisen eristäytynyttä tsuksialuetta, joten nämä koirat olivat ilmeisesti tsuksikoiria.

Ensimmäiset tuonnit, joista on muistutpanoja, ovat suoraan Kamtsatkalta 1914. Sinä kesänä kapteeni Olsen toi Petropavlovskista ainakin 8 koiraa Leonhard Seppalalle. Seppala oli kiinnostunut siperialaisista 1913 ja osallistui All Alaska Sweepstakes kilpailuun siperialaisvaljakolla 1914. Näiden Kamtsatkan tuontien joukossa oli Seppalan johtajakoira Rusky, jolla oli tyypistetty häntä. Seppala on kertonut, että hän toi koiria kaikilta Siperian alueilta. Näin hän kertoo eri alueiden koirista: "Olen tuonut koiria monilta itä-Siperian alueilta. Olen todennut niiden poikkeavan hieman kooltaan – suurimmat koirat olen saanut Petropavlovskista ja Kamtsatkalta – jotkut painoivat 30 kg. Anadyr-joen koirat olivat

Tämä on osa Gooskin 1909 All Alaska Sweepstakes'in kilpailuvaljakosta. Nämä koirat kuuluivat ensimmäiseen tunnettuun siperialaisten koirien tuontierään. Ne tulivat Anadyr-lahden suunnalta – olivat mahdollisesti tsuksikoiria.

Foto Lomen Bros. Norris kokoelma

Charles Johnsonin vuoden 1912 All Alaska Sweepstakes valjakko lähtöviivalla Nome, Alaska. Kaikki nämä koirat ovat Ramsayn 1909 Markovosta tuomia. Vertaa koiria Pälsin 1917-1919 Kamtsatkalla käyttämään valjakkoon. Foto H.G.Kaiser

Sakari Pälsin retkikunnan valjakko suomalaisten Kamtsatkalle suuntautuneelta tutkimusmatkalta 1917-1919. Huomaa koirien erityinen samankaltaisuus Charles Johnsonin 1912 All Alaska Sweepstakes valjakon Markovon tuonteihin yläkuvassa. Kuva Museovirasto, Suomi

Tämä on Russky, jonka Leonhard Seppala tuotti Petropavlovskista 1914. Siitä tuli yksi Sepp'in parhaista johtajakoirista juosten kaksoisjohdossa Scottyn kanssa 1915-1917 All Alaska Sweepstakes voittoihin. Huomaa tyvistetty häntä, tapa jota korjakit käyttivät. Huomaa myös pitempi turkki ja pitempi runko suhteessa korkeuteen. Foto Seppala Hanks kokoelma.

Nykypäivän kamtsatkalainen uroskoira Petropavlovskin alueelta. Turkki on HYVIN tiheä, silmät HYVIN vinot. Väri on valkoinen/kerma, jossa tumma satula. Kallo on melko leveä silmien kohdalta ja korvien asento leveämpi kuin voisi olettaa. Korvalehti on HYVIN paksu. Tämä koira on säkä-korkeudeltaan noin 56 cm tai vähemmän ja painaa noin 20-22 kiloa (on painavanpi kuin miltä näyttää). Luuston voisi arvioida olevan keski-tasoa kevyemmän.

hieman pienempiä – suurimmat noin 25-27 kg. Itäniemen alueella koirat olivat pienimpiä, noin 20 kiloisia. Kolyma-joella 27 kilon molemmin puolin – viittaa nyt vain uroksiin. Tämä on tarkinta mitä nyt muistan." (1949)

Ilmeisesti monet näistä mainituista tuontieristä käsitti vain muutamia koiria, eikä niistä ole kirjallisia todisteita paitsi Olaf Swensonin vuonna 1927 tuomista.

Syyskuussa 1927 Olaf Swenson toi Ryrkapiystä, tsuksien asutuskeskuksesta, North Capen luota 4 koiraa – 2 urosta ja 2 narttua. Nämä koirat vietiin Leonhard Seppalalle Nomeen. Seuraavassa kuussa Seppala lähti toiselle vierailulle New Englantiin ottaen mukaan koiransa Nomesta. Epäilemättä nämä neljä koiraa olivat myös mukana, kun hän matkusti Mainen osavaltioon, Polar Springsiin 20 koiransa kanssa, jotka todennäköisesti olivat kaikki ne koirat, jotka hänellä oli Nomessa.

Viimeinen ja vaikutukseltaan tärkein tuonti nykypäivän siperialaisten kannalta tapahtui vuonna 1930. Peg Ricker, joka yhteisomisti siperialaiskennelin Sepp'in kanssa Polar Springsissä, sopi 1929 Olaf Swensonin, tunnetun turkiskauppiaan, kanssa, että tämä toisi heille 8 koiraa.

Tästä matkasta ja talvehtimisesta sluuppi "Nanuk":lla on erinomaiset muistiinpanot John Tannerin kirjassa "Alaskan Trails, Siberian Dogs" (Alaskalaiset urat, siperialaiset koirat). Swenson hankki täydellisen 8-koiran valjakon tsuksikoiria Ryrkapiystä North Capen luota Siperiasta. Tätä valjakkoa sluupin miehistö käytti työvaljakkonaan heidän talvehtimissään jäissä 1929-1930. Kun jäät lähtivät, koirat laivattiin Nanuk:iin ja vietiin Seattleen, johon ne saapuivat lokakuun toisella viikolla ja josta ne lähetettiin junakyydillä Maineeseen. Ikävä kyllä vain kolme näistä kahdeksasta selviytyi. Muut viisi (Minka, Beloglazii, Brandii, Burka ja

Cherousii) menehtyivät leptospiroosiin, joka oli yleinen sairaus siihen aikaan. Kolmesta jäljelle jääneestä kaksi on erittäin tärkeitä nyky-siperialaisen geenipoolissa – Kreevanka ja Tserko, molemmat uroksia. Kolmannelta uroskoiralta, Volchok nimeltään, ei löydy jalostustietoja.

Seuraavassa osassa tutkimme hieman eri tuontien vaikutusta rotuumme ja saamme tuntumaa siihen kuinka paljon niitä oli ja mitä niille tapahtui. Pysykää linjoilla!

Kopio kuitista. Kirjoitettu Olaf Swensonille neljästä koirasta. Päivätty 17.9.1927 allekirjoittana Gust Hewikson (Henrikson?), joka oli Swensonin agentti Nomessa. Teksti kuuluu: "Vastaanotettu Leonhard Seppalalta \$140.00, sataneljäkymmentä dollaria. Maksettu kokonaisuudessa neljästä Siperian koirasta (2 urosta ja 2 narttua) tuotu Siperiasta "Nanuk":lla".

Sept 17 - 1927

Received from Leonhard Seppala \$140.00
one hundred and forty dollars Paid in
full for 4 Siberian dogs (two males and
two females) brought from Siberia on the
"Nanuk".
Gust Hewikson

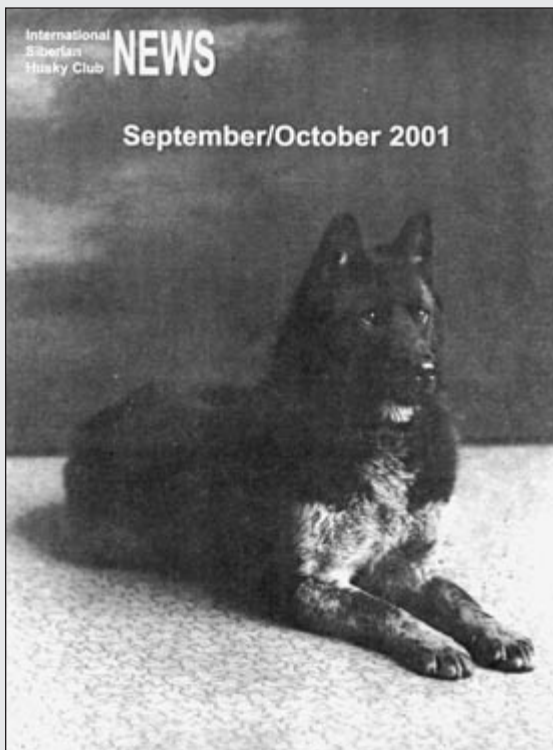

Tässä kuvassa on kaksi kolmesta eloonjääneestä viimeisestä Siperiantuonnista. Vasemmalla on Kreevanka ja kauimpana oikealla oleva tummakoira on Tserko. Nämä kaksi koiraa Peg Ricker tuotti suoraan Polar Springs, Maineen syksyllä 1930. Ne olivat osa Olaf Swensonin tuomasta 8-koiran valjakosta Ryrkaypiystä North Capen luona Siperiassa. Kuva on otettu Laconiassa, New Hampshire 1934. Foto S. Ashber – Chadwick'in kokoelma.

Copyright 2001-2002 ISHC News. Kaikki oikeudet pidätetään.

Kaikki uudelleen julkaisut painamalla, elektronisesti kopioimalla tai millään muullakaan tavalla, on kielletty. Tämä artikkelisarja on julkaistu ISHC NEWS-lehden numeroissa 4 - 6 / 2001 ja julkaistu ISHC:n ja tekijän luvalla.

Viereinen kuva on The International Siberian Husky Clubin NEWS- julkaisun syys- lokakuun 2001 -numeron kanssi, joka liittyy edellä olevaan Bob Thomasin historialliseen artikkelisarjaan "Mistä ne tulivat ja miltä ne näyttivät?". Syys-lokakuun numerossa julkaistiin tämän kolmeosaisen artikkelisarjan toinen osa. Kannen valokuva on Sigrig Seppala Hanksin kokoelmasta ja sen takapuolella on Leonhard Seppalan käsinkirjoittama teksti: "Siberian from - Kolyma-"

• Sarjan kolmasosa julkaistaan tässä samassa lehdessä. Kurkkaa seuraavalle aukeamalle...

Mistä ne tulivat ja miltä ne näyttivät ?

Osa 3/3 © Bob Thomas

Käännös Ika

Edellisessä osassa tutkimme, mitä tiedettiin Siperiasta Amerikkaan tuoduista yksittäisistä koirista. Tällä kertaa tutustumme siihen, miten näitä nimenomaisia koiria yhdisteltiin kehiteltäessä rotua, jota nykyään kutsutaan siperianhuskyksi.

Paras tuntemani tapa arvioida keskimääräistä yksittäisten koirien lukumäärää rotumme kehittämissä on aloittaa niistä koirista, jotka Leonhard Seppala vei Alaskasta mukanaan itään ja jatkaa niistä taaksepäin. Sepp kirjoittaa, että hän vei 42 koiraa "Lower 48" valtioihin (USA:n muut osavaltiot paitsi Alaska, käännt. huom.) lokakuussa 1926 ja 20 koiraa lokakuussa 1927 (todennäköisesti kaikki ne siperialaiset, jotka hän omisti Nomeassa). Täytyy muistaa, että jotkut tämän toisen ryhmän koirista olivat olleet osana myös ensimmäisessä ryhmässä – Sepp käytti niitä paluumatkallaan Nomeen huhtikuussa 1927.

Kuitenkin näistä vain kahdeksan oli niitä "kantakoiria", jotka esiintyvät nykypäivän rekisteröidyissä siperianhuskyissa. Nämä kahdeksan ovat:

Togo (uros),
Harry (uros),
Smokey (uros),
Kolyma (narttu) – ei John Johnsonin johtaja koiria Kolyma, joka oli uros
Nome (narttu),
Pearl (narttu),
Duska (narttu) ja
Sonia (narttu).

Näiden kahdeksan lisäksi oli myös vuoden 1930 Siperian tuontierästä kaksi eloonjäänyttä: urokset Kreevanka ja Tserko, jotka tulivat suoraan Seppala/Ricker kenneliin Polar Springsiin, Mainen osavaltioon.

On hyvin harvoja muita koiria, joilla olisi ollut merkittävää vaikutusta rotuumme, poikkeuksen kuitenkin tekevät Tuck ja Chapmanin Duke. Tuckin kasvatti Mike Cooney Nenasta, Alaskasta ja sen hankki omistukseensa Mosley Taylor Bostonista. Chapmanin Duken oli kasvattanut Sepp ja sen omisti Cooney ennenkuin se myytiin Leonhard Chapmanille New Hampshireen.

Kuinka monta eri koiraa on edustettuna näiden 12 koiran sukutauluissa?

Kreevankan ja Tserkon taustaa ei tunneta. Molemmat oli tuotettu samasta tsuktsikylästä Ryrkaypiista, joten ne saattoivat olla sukua keskenään. Täytyy muistaa, että siperian kansat kastroidivat lähes kaikki urokset ja useimmiten tapoivat suurimman osan narttupennusta, joten vain hyvin harva koiria jäi kylässä jatkamaan sukua.

Seppala tuotti säännöllisesti joitakin koiria kenneliinsä Nomeassa – viimeiset dokumentoidut neljä koiraa saapuivat syyskuussa 1927 ja seurasivat varmasti Seppalaa Poland Springsiin lokakuussa. Mahdollisesti kaksi näistä koirista olivat Smoky ja Sonia, joiden sukutaulut ovat 'tyhjä' (tuntematon x tuntematon).

Entäpä muut kuusi kantakoiraa, jotka Sepp toi Alaskasta? Sukutaulutiedoissani esiintyy 38 tunnettua eri koiraa noissa kuudessa. Sukutaulut itse ovat vain kahden-kolmen sukupolven mittaisia, jonka jälkeen vastaan tulevat tuntemattomat koirat.

Short Seeleylle kirjoittamansa kirjeen (alkuperäinen kirje on SHCA:n arkistoissa) mukaan Mike Cooney kertoo, että Chapmanin Duken oli kasvattanut Seppala. Sen sukutaulusta löytyy listaan lisää viisi uutta koiraa - myöskin Scotty, joka oli Seppin loistava johtajakoira. Tämä tekee yhteensä 43 tunnettua eri koiraa.

Vaikka Tuck oli Mike Cooneyn kasvat-ti, ei siitä ole mitään sukutaulutietoja. Tiedämme kuitenkin Cooneyn hankkineen koiransa John Johnsonilta asuessaan Nomeassa, joten oletamme Tuckin olleen samaa linjaa, sillä Mike piti oman linjansa puhtaana II maailmansotaan asti.

Entäpä kaikki ne tuntemattomat koirat näiden sukutaulujen takana? Jotkut olivat varmaan Goosakin (1908), Ramsayn (1909) ja Johnsonin (1911) tuonteja Nomeen. Me emme tule koskaan tietämään kuinka monta yksilöä kaikkiaan on edustettuna, mutta tiedämme jotain näiden varhaisten All Alaska Sweepstakes valjakkokoirien kohtalosta.

Goosakin alkuperäinen tuontierä 1908 ei ollut lukumääräisesti suuri – vuoden 1908 valjakossa oli 10 koiraa. Yksi merkintä Goosakin omistaman nartun pentueesta löytyy marraskuulta 1908 (7 urosta ja 1 narttu), mutta ei merkintää isä-uroksesta (Nomeassa oli paljon irtokoiria). Goosak möi KAIKKI siperialaisensa

Joitakin Seppalan siperialaisia 1920-luvun alusta. Vasemmalla mahdollisesti Togon isä Suggen (Ugruk x Liska) ja Pearl in emä Czarina (Paddy x Bilka), jotka saapuivat "Lower 48" valtioihin Seppin mukana 1926. Etutassut ristissä oleva koiria on Togo (Suggen x Dolly). Koirat ovat rautatieradalla, joka vei pohjoiseen Nomesta, ne olivat vetäneet Sepp in vaunuja, jota usein sanottiin "Pupmobile"ksi. Sigrid Seppala Hanksin kokoelmat

kapteeni Charles Madsenille 1910, jotta saisi itselleen ja perheelleen paluulipun Siperian puolelle.

Madsen yhdisti näistä parhaita John Johnsonin koirien kanssa vuoden 1911 All Alaska Sweepstakesin Madsen / Johnson valjakkoon. (Johnsonin koirien kohtalosta myöhemmin.)

Ramsayn ja Olsenin 40-60 koiran tuontierä vuonna 1909 haettiin päämääränä voittaa vuoden 1910 AAS, ei perustaa pysyvää jalostuskoirakenneliä Nomeen. Ramsay ilmoitti kilpailuun kaikkiaan kolme valjakkoa. Valjakko, jota John "Iron Man" Johnson ajoi voitti, Ramsay itse oli toinen ja kolmas valjakko, jota ajoi Charles Johnson (ei sukua JJ:lle) oli neljäs. Kilpailun jälkeen Ramsay antoi molemmille Johnsoneille valjakot, joita he olivat ajaneet, möi oman siperialaisvaljakkonsa kapteeni Crimminsille Nomesta, eikä koskaan enää kilpaillut. Hän oli lähtenyt lopullisesti Nomesta vuoteen 1912 mennessä.

Epäilemättä useimmat Ramsayn tuoneista oli kastroiduja. Kuten jo artikkelin ensimmäisessä osassa kerrottiin, olivat melkein kaikki urokset kastroiduja ja yli-päätään vain muutamia narttuja jätettiin henkiin.

Todiste tästä on esimerkiksi se, että John Johnsonin vuoden 1914 AAS valjakko koostui melkein samoista koirista

Kuvassa vasemmalla uros Scotty (Basko x tuntematon), Sepp ja oikealla narttu Nellie (siperiantuonti). Scotty ei ollut kasroitu ja molemmat koirat saivat myöhemmin jälkeläisiä Seppin kennelissä. Sigrid Seppala Hanksin kokoelmat

kuin vuoden 1910 voittajavaljakko, sen lisäksi oli mukana muutama vuonna 1911 tuotuja koiria. "Nome Nugget"-lehti kertoo toistuvasti, että valjakon koirien keski-ikä oli melkoisen korkea. Ilmeisesti vuosien 1910-1914 aikana "Iron Man" ei ollut kasvattanut ollenkaan pentueita tai vain vähän – hänellä ei ollut mitään millä jalostaa! Lisäksi tiedetään, että vuoden 1914 ASS:n jälkeen Johnson vei valjakonsa Californian Panama-Pasific Expo messuille San Fransiscoon eikä koirista sen perään kuulunut mitään. Monet koirista oli myytävänä. Korkeasta iästään johtuen

monet niistä myytiin tai annettiin pois Californiassa.

John Johnson ei koskaan enää kilpaillut vuoden 1914 ASS:n jälkeen, lukuunottamatta lyhyttä näytöskilpailua Truckee:ssä, Californiassa tammikuussa 1915, jonka hän voitti. Hän toimi myöhemmin matruusina kauppa-aluksella, joka purjehdi Beringin merellä.

Crimminsin valjakko (Fox Maule Ramsay'n alkuperäinen valjakko) osallistui vuoden 1911 AAS:iin mutta keskeytti. Tämä valjakko ei enää kilpaillut vuoden 1911 jälkeen ja sen kohtalo on tuntematon.

Charles Johnson piti valjakon, jonka Ramsay oli hänelle antanut ja kilpaili ASS:ssa vuosina 1911 ja 1912. Tämän valjakon osti tohtori A.N. Kittilsen Nomensta ja se osallistui vuoden 1915 AAS:iin. Sen jälkeen sen kohtalo on tuntematon. (Oletettavasti yllämainittujen valjakoiden koirat jaettiin ympäri Nomen aluetta, johtuen niiden korkeasta iästä.)

Vuonna 1913 Jafet Lindebergin (Pioneer Mining kaivosyhtiön osakas) tarjouduttua hankkimaan koirat Roald Amundsenin ikävästi peruuntuneelle napatutkimusretkelle, koirat oli kerätty Victor Andersonin, kaivosyhtiön erään työntekijän, toimesta Nomen ympäristöstä.

Nämä koirat, joista osa oli kastroidettomia, luovutettiin Leonhard Seppalan, kaivosyhtiön toisen työntekijän koulutettaviksi. Me tiedämme nimet ainakin neljälletoista näistä, sillä niistä koostui Sepp'in vuoden 1914 AAS valjakko (joka keskeytti).

Sepp kertoo muistelmissaan, että hänelle annettiin 15 koiraa koulutettavaksi Andersonia varten. Jotkut näistä koirista hankittiin Nomen teurastajalta Bill Webbiltä. Hän oli siperialaisten koirien ihailija ja oli hankkinut niitä turkiskauppiaiden kautta useampia, myöskin muutaman nartun, suoraan Siperiasta. Tiedämme myöskin, että Seppin siperialaisista koirista monet olivat nuoria (mahdollisesti ensimmäistä polvea tuontikoirien jälkeen). Jotkut näistä 15 koirasta esiintyvät nykyisissä sukutauluissa, jotkut taas eivät esiinny. Koska tämä on varhaisin siperialaisten koirien ryhmä, jotka voidaan varmasti tunnistaa sukutauluistamme, on tämä hyvin tärkeä koiraryhmä.

Vuoteen 1918 mennessä käytännössä kaikki siperialaiset koirat olivat Sepp'in kennelissä. Hänellä oli jo silloin hyvin toimiva jalostusohjelma, joka perustui hänen alkuperäisiin tuonteihinsa ja muutamiin muihin Siperian tuontikoiiriin. Sepp ja Mike Cooney olivat hyviä ystäviä ja vaihtoivat koiria keskenään. Voidaan olettaa, että jotkut tuntemattomista koirista olivat Mike Cooneyltä, lisäten siten enemmän vuoden 1910 Markovon tuontikoirien linjaa John Johnsonin koirien kautta Seppin koirakantaan.

Cooney oli nyt muuttanut Nenanaan, jossa hänellä oli kuljetusfirma, joka vei tavaroita Kantishinan kaivosalueelle koiravaljakoilla. Cooneyn koirien edustama verilinja on ikävä kyllä kadonnut Tuckin osuutta lukuunottamatta. Tässä on vielä mainittava, että Earl Norrisin ensimmäinen siperialainen – Penny – oli hankittu Mike Cooneyltä 1934, kun Earl oli vielä nuori mies ja asui Idahossa. Tämä koira ei kuitenkaan esiinny nykyisessä Alaskan/Anadyr linjassa eikä muissakaan rekisteröidyissä siperianhuskyissa.

Tämän perusteella voidaan todeta suurella todennäköisyydellä, että kaikki nykyiset siperianhuskyt ovat Kreevan, Tserkon, Duken ja Tuckin sekä niiden koirien suoria jälkeläisiä, jotka Sepp toi "Lower 48" valtioihin vuosina 1926 ja 1927.

Olemme onnekkaita, sillä Leonhard Seppala oli erittäin taitava koiramies.

Rouva Cooney kahden Mike Cooneyn siperialaisen kanssa, kuva on otettu Nenana. Nämä koirat ovat John Johnsonin koirien suoria jälkeläisiä.

Kuvan takana on teksti: "Toivotamme sinulle ja rva Seppalalle oikein Hyvää Jouluu, Cooneyltä." Koirat vaikuttavat nuorilta. Sigrid Seppala Hanksin kokoelmat

Koiria, joita esiintyy Togon, Harryn, Kolyman, Nomen, Pearlin ja/tai Dushkan sukutauluissa:

Suggen (u)	Sepp (u)	Jafet (u)	Tampa (u)	Koiria Chapmanin Duken sukutaulussa:
Fritz (u)	Boorka (n)	Alma (n)	Liaka (n)	
Dolly (n)	Rauna (u)	Ada (n) (Udu - n)	Kow-Kow (u)	
Shika (n)	Biska (n)	Nansen (u)	Ilona (n)	
Ugruk (u)	Putza (u)	Tacoma (n) (Taconia)	Dirko (u)	
Liska(n)	Duska (n)	Hans (u)	Paya (n)	
Kaka (u)	Kayak (u)	Olaf (m)	Satan (u)	
Maya (n)	Sigrid (n)	Nan (n)	Tuna (n)	
Dubra (u)	Naguruk (u)	Bilka (n)		
Dutto (n)	Melba (n)	Nutok (u)		
			u = uros n = narttu	

Koirakanta, jonka hän hankki ja koirat, jotka hän kasvatti olivat parhaat mitä saattoi käyttää. Vaikka rotumme geenipooli ei ole kovinkaan laaja, olivat sen kantakoirat erinomaisia yksilöitä – koiria, jotka olivat ylivoimaisia sekä pitkän matkan työvaljakoissa (Sepp kulki Nomena Nena-naan säännöllisesti) että kilpakoirina (Sepp kilpaili säännöllisesti Nomen seudulla). Parhaat näistä seurasivat Seppiä Polar Springs, Maineen, jossa jalostusta jatkettiin. Lopulta Kreevanka ja Tserko risteytettiin alkuperäisiin Seppala koiriin. Nämä kaksi vuoden 1930 tuontia olivat erinomaisia yksilöitä ja parhaita löydettävissä olevia siperialaisia koiria. Olaf Swenson, joka toi nämä koirat Siperiasta, oli myös taitava koiramies ja oli ajanut lukemattomia maileja siperialaisilla maataisvaljakoilla, eritoten tsuksien kanssa.

Ja Tuckin kautta - vaikka se ei olekaan jalostuksen kannalta yhtä vaikutusvaltainen kuin monet muut rodun kantakoirat - tiedämme, että meillä on ainakin joitakin John Johnsonin kunnioitettavan vuoden 1910 All Alaska Sweepstakes valjakon geenejä. Valjakon, joka ylsi kautta aikojen nopeimpaan AAS aikaan yli 400 mailin matkalla (vieläpä Rick Swenson, kuuluisa alaskanhusky-ajaja ja mm. mo-

ninkertainen Iditarod voittaja, oli vuonna 1983 AAS:n 75. vuosijuhlakilpailussa 10 tuntia hitaampi kuin vuoden 1910 siperialaiset!)

Joten, mitä koiramme ovat? Korjakki-koiria, kamtsadaalikoiria, jukagirikoiria, vai kuten hyvin usein oletamme, tsuksikoiria? Todellakin, koiramme ovat kaikkia näitä. Haluan ajatella, että koiramme ovat perineet parhaat puolet kaikista eri Siperian kansojen koirakannoista, tallentaen täten ne rotuominaisuudet, jotka loivat nämä koira-atleetit.

”Husky”- pääte on itseasiassa tarpeeton ja parasta rodullemme olisikin, jos sitä kutsuttaisiin vanhojen nomelaisien mukaan vain Siperian ”koiraksi”.

Kun puhutaan näistä koira-atleeteista, voi olla yllätys monelle rodun harrastajalle, että joissain rekikoirakenneleissä on vielä siperialaisia, jotka ovat vain kahdeksan (8) polven päässä vuoden 1930 tuontikoirista Kreevankasta ja Tserkosta. Allekirjoittaneella on tarhassaan niitä kolme – vielä melko ”laimentamattomasta” geenipoolista rekikoirakäyttöön jalostettuja, eivätkä ne ulkonäöltään paljoakaan eroa alkuperäisistä.

Vuonna 1998 ehdotettu, mutta hylätty rotumääritelmän täsmennys* edusti uhkarohkeaa yritystä Siberian Husky Club of

American (SHCA) puolelta palauttaa ne tärkeät seikat, jotka olivat alkuperäisessä vuoden 1930 rotumääritelmässä, ja jotka epäilemättä määrittivät parhaat senaikuiset rekikoirat – kuten Seppin voittamattomat 1929 valjakkokoirat Bonzo, Sneegrug, Smoky, Sepp, Bijou, Silver ja Nurmi.

Ehdottaisin tarkkaavaista siperialaisharrastajaa mietiskelemään seuraavaa ulkomuototuomari Dorothy Macdonaldin lausuntoa, joka koskee käyttökoirajalostusta. ”Koiranomistajana oikeastaan ainoa mitä olet koirallesi velkaa on hyvä hoito. Et ole sille velkaa näyttelyvalion arvoa, etkä edes käyttövalion arvoa. Mutta jos aloitat kasvattamisen, olet jotain velkaa koko rodulle. Perspektiivisi on muuttava. Sinun täytyy tehdä se, mikä on parhaaksi rodulle, joka merkitsee käytötarkoituksenmukaisuutta. Sinun täytyy sekä näyttää että käyttää koiriasi tai sitten älä käytä niitä jalostukseen.”

Copyright 2001-2002 ISHC News.

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kaikki uudelleen julkaisut painamalla, elektronisesti kopioimalla tai millään muullakaan tavalla, on kielletty.

Tämä artikkelisarja on julkaistu ISHC NEWS-lehden numeroissa 4 - 6 / 2001 ja julkaistu ISHC:n ja tekijän luvalla.

Seppin voittamaton vuoden 1929 siperialaisvaljakko Quebecin Dog Derbyssä. Johtajana Bonzo (Harry x Kolyma), kärkiparissa vasemmalla Smoky (tuntematon x tuntematon), oikealla Sneegrug (tuntematon x tuntematon), vauhtipari: vasen Bijou (tuntematon x tuntematon), oikea Kingeak (Togo x Rosie), pyöräpari: vasen Nurmi (tuntematon x tuntematon), oikea Silver (Togo x Nome). Kaikki uroksia. Nämä olivat epäilemättä Sepp'in silloiset parhaat seitsemän koira. Sepp oli hävinnyt tämän kilpailun vuosina 1927 ja 1928 ja epätoivoisesti hävitteli ainoaa suurta New England/Canada kilpailuvoittoa, jota hänellä ei vielä ollut. Tämä valjakko juoksi uuden ennätysajan kolmen päivän kilpailussa (123 mailia yhteensä).
foto W.B.Edwards, Quebec, Sigrid Seppala Hanksin kokoelmat

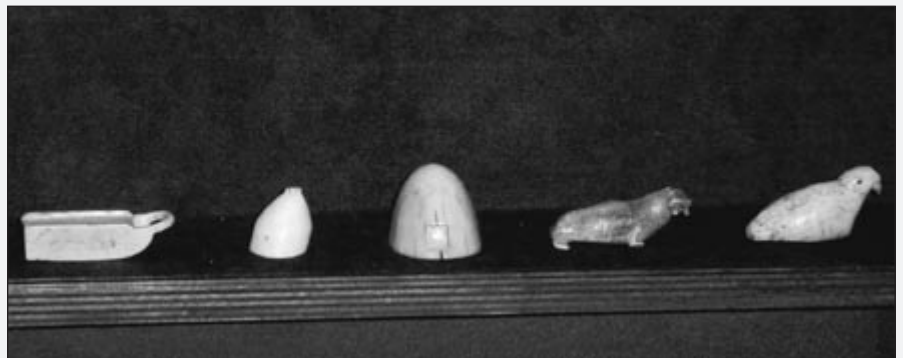

Kartta siperiankansojen asuinpaikoista

Kartta on lainattu "Siperia - taigan ja tundran kansoja" -näyttelyn käsi-ohjelmasta. Näyttelyssä on esillä runsas kokoelma alkuperäiskansojen elämään liittyviä esineitä, mm. asuin jurtta ja koirareen pienoismalli, sekä pukimia. Näyttelystä on myös julkaistu samaa nimeä kantava, noin 250-sivuinen kirja, jonka voi hankkia Museokaupasta tai tilata Museoviraston kautta.

Näyttely on avoinna 29.9.2003 asti Helsingissä Tennispalatsissa (lähellä linja-autoasemaa) sijaitsevassa Kulttuurin museossa.

Suosittelen lämpimästi tutustumiskokemuksiksi. AKA

Näyttelyssä on esillä myös tsuktsitaiteilija Karlayrigirin tekemiä miniveistoksia mursunhampaista.

* kts. edelliseltä sivulta

Rotumäärittelyn täsmennysesitysehdotus vuodelta 1998 sisälsi mm. monia tarkennuksia ja määritelmiä rekikoiran tarkoituksenmukaisille mitasuhteille, mitoille, kulmauksille ja rakenteen tasapainolle.

Muutosesityksen pyrkimyksenä oli palauttaa rotumäärittely sen alkuperäisen, vuoden 1930 määrittelyn tärkeitä seikkoja, jotka sieltä myöhemmissä versioissa on poistettu.

Yritämme mahdollisesti palata laajemmin aiheeseen myöhemmin.

AKA

Vuoden 1914 All Laska Sweepstakes voittajan John "Ironman" Johnsonin valjakko.

